

Verslag Bestuurlijke Klimaatadaptatietafel Limburg (BKaL)

onderwerp	Verslag BKaL	
datum	29 september 2022	
tijdstip	9:30 - 12:00 uur	
locatie	Huyskamer Daatjeshoeve in Nederweert	
aanwezig	P. van der Broeck (vz)	Waterschap Limburg
	R. Schwillens	Gemeente Beek
	J. Hermans	Gemeente Beekdaelen
	M. Roelofs	Gemeente Beesel
	A. Splinter	Gemeente Bergen
	M. Gerritsen	Gemeente Eijsden-Margraten
	P. Stevens	Gemeente Gennep
	B. Smeets	Gemeente Landgraaf
	R. Martens	Gemeente Leudal
	H. Wijers – Van der Linden	Gemeente Leudal
	H. Mackus	Gemeente Maastricht
	S. Blomen	Gemeente Maasgouw
	V. de Rond	Gemeente Meerssen
	T. Herings	Gemeente Mook en Middelaar
	R. ten Kate	Gemeente Nederweert
	E. Nijssen	Gemeente Peel en Maas
	J. Westhelle	Gemeente Roerdalen
	J. van Rey	Gemeente Roermond
	J. Verbeek	Gemeente Vaals
	P. Verbraak	Gemeente Voerendaal
	S. Winters	Gemeente Weert
	M. Putmans	Coördinator waterketen Limburg
	P. van Dijk	LLTB
	T. Hermanussen	Natuur en Milieufederatie Limburg
	G. Jonkman	Staatsbosbeheer
	W. Alblas	Stichting Limburgs landschap
	L. Koreman	Vereniging Natuurmonumenten
	S. Demandt	LWV
	H. Coppus	OML
	T. Huyskens	Werkregio Waterpanel Noord
	W. van Pol	WML
	T. Reinders	Programmamanager Robuust Watersysteem Limburg
	H. ter Heegde	Provincie Limburg
	<i>Ambtelijke ondersteuning</i>	
	A. Janssen	Waterschap Limburg
	G. Montulet	Waterschap Limburg
	J. Stemkens	Waterschap Limburg

Afwezig met kennisgeving

J. Van Wersch (vz)	Waterschap Limburg
L. Roefs	Provincie Limburg
J. Nelissen	WML
N. Vromans	Waterschap Limburg
J. Tobben	Waterschap Limburg
A. van Disseldorp	HISWA / Recron
P. Pustjens	Gemeente Echt-Susteren
P. Franssen	Gemeente Gulpen-Wittem
R. van Drunen	Gemeente Kerkrade
L. Geilen	Gemeente Sittard-Geleen
D. Hendrix	Gemeente Stein
N. Dauven	Gemeente Valkenburg
M. Pollux	Gemeente Venlo
E. van Daal	Gemeente Venray
D. Janssen	Gemeente Venray
J. de Boer	Limburgs Particulier Grondbezit
P. van de Rijdt	Staatsbosbeheer
M. Hofstra	Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat
J. Rooijmans	VRLN
G. Peeters	Wonen Limburg

Afwezig zonder kennisgeving

M. van Leusden	Gemeente Brunssum
C. Gelderblom	Gemeente Heerlen
E. Beurskens	Gemeente Horst a/d Maas
W. Schlijpen	Gemeente Simpelveld

Afspraken en acties	
1	<p>Opening en mededelingen</p> <p>Voorzitter Patrick van der Broeck opent de vergadering en heet alle aanwezigen welkom in de Daatjeshoeve in Nederweert.</p> <p><i>Mededeling</i></p> <p>Afgelopen najaar is in de BKaL de Bestuursovereenkomst Deltaplan Hoge Zandgronden fase 2 (DHZ) vastgesteld. Veel partners nemen daarin deel en voeren maatregelen uit tegen verdroging. Op dit moment is het echter nog niet mogelijk een subsidieaanvraag te doen omdat de betreffende subsidieregeling nog niet opengesteld kan worden. Waarschijnlijk wordt dat dit najaar. Partijen kunnen wel al aan de slag met de uitvoering van maatregelen. Hiervoor later kan met terugwerkende kracht tot 1 januari 2022 subsidie aangevraagd worden.</p>
2	<p>Hoogwater en wateroverlast</p> <p>Regionaal; Het programma Waterveiligheid en Ruimte Limburg (WRL)</p> <p>Toelichting door programmamanager Theo Reinders op de actualiteit rond het programmaplan: <i>Samen naar een waterrobuust Limburg; Limburg in eendracht, slagkracht en daadkracht!</i></p> <p>Dit programmaplan geeft invulling aan de gezamenlijke opgave om Limburg beter bestand te maken ten extreme neerslag. Het beschrijft hoe de opgave aangepakt wordt en welke activiteiten genomen gaan worden om in de toekomst beter gesteld te staan tegen wateroverlast en hoogwater. Na de</p>

lancering is direct gestart met de Brede Verkenningfase met enerzijds de verkenning van activiteiten en maatregelen die op korte termijn tot uitvoering kunnen komen, en anderzijds met de verkenningen van maatregelen die op de langere termijn hun beslag krijgen. In de presentatie van vandaag worden het bestedingsplan en de normering eruit gelicht.

Vragen en opmerkingen van de deelnemers.

- Gemeente Meerssen: Wat is meerlaagsveiligheid?
 - Denkwijze voor wateroverlast vindt plaats via drie lagen:
 - laag 1. Maatregelen in het systeem
 - laag 2. Maatregelen in de ruimtelijke ordening
 - laag 3. Maatregelen in een crisissituatie
- Gemeente Weert: Focus is nu op Nederland, maar je moet ook internationaal kijken?
 - We kijken naar het geheel. Onderdeel van de totale aanpak. Wordt dus meegenomen.
- Gemeente Voerendaal: Voor plattelandsgemeenten is het volgende belangrijk hoe we omgaan met de norm. Voorstel standaard iedereen 1:100. Pel dan af wat je kunt betalen. In plaats van gelijk naar 1:25 te gaan.
 - De suggestie wordt meegenomen.
- Gemeente Gennep: Zit er een weging in het risicoschema?
 - Ja, dat nemen we mee.
- SBB: Hoe verhoudt zich dit tot de Maas? Daar is toch ook een norm?
 - Juridisch is er geen overlap, het zijn aparte methodieken voor ontwikkeld. In fysieke zin is er overlap, dat geldt voor de beekmondingen in de Maas. Daar zijn ook een aantal hotspots (Meerssen en Roermond). Bij de Maas (en Rijn) zijn al grote stappen gemaakt afgelopen 10-15 jaar en dat heeft geleid tot een sterke methodiek. Nu gaan we die slag ook maken bij het regionaal systeem. De inschatting is dat het goed uit te werken is voor het regionale systeem.
 - Voorzitter: In de landelijke beleidstafel is dit ook aan de orde en een onderwerp van gesprek. Bij de grote rivieren gaat men uit van 3 hoofditems: aantal inwoners, potentiële schade en evacuatiefractie. Dat leidt tot uitlegbare verschillen tussen bv Maastricht (1:3000?) vs Maasgouw (1:300?). Normering moet voor iedereen uit te leggen zijn. Nu aan de slag met de Geul, Gulp, Roer. In 2021 crisis, in rekenmodel van RWS was er trouwens een forse onderschatting van de zijdelingse aanvoer. Dat moet beter. In 2024 is er een landelijke evaluatie van de Waterwet. Dan aangeven: let op interactie tussen Maas en regionale systeem.
- Gemeente Leudal: In hoeverre is van belang na te denken over de verschillende maatschappelijke opgaves? Die liggen toch over elkaar? Het kan op onderdelen verschillen.
 - Klopt, next level is het boven op elkaar leggen van opgaven. Er zijn veel ambities bovenop elkaar. Binnen de provincie al afgesproken hoe we hier mee om gaan. Niet puzzel blijven leggen, anders kost het te veel tijd, iedereen doet zijn/haar ding maar houden elkaar in het vizier en stemmen af waar nodig. Het gaat over de veiligheid van mensen, daar kan je niet op blijven wachten.
- Gemeente Beesel: Brede opgave in rapport Deltares. Natuur, water en energie zijn grote opgaves. Nu is het moment om alle opgaves bij elkaar te brengen momentum is er!
 - Klopt. Het zijn wel opgaven met verschillende snelheden en urgenties. We komen elkaar steeds tegen of zoeken elkaar op. Steeds kijken of je door kunt of af moet stemmen.

	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeente Maastricht: Alle thema's liggen naast elkaar. Er komt waarschijnlijk een nieuw soort DLG vanuit LNV. <ul style="list-style-type: none"> ○ Afstemming is er op inhoud. Stakeholders blijven we opzoeken. Gaat over de mate van diepgang. Voor ons snel op hoog detailniveau. • Gemeente Voerendaal: Jullie komen langs met uitkomsten Deltares. Wanneer moeten wens gemeenten klaar zijn? <ul style="list-style-type: none"> ○ We werken met 2 tranches die verschillen van aard. Eerste (tot 2025) no regret met name, einde dit jaar al aangeven bij het Rijk. Korte termijn maatregelen. Tweede tranche zijn structurele maatregelen. ○ Voorzitter: Wat is er gebeurd? Deltares ingeschakeld. Opdracht: maak een systeemanalyse. Alles in samenhang bekijken. Maar, uitwerken kost tijd en is geen fijne boodschap, maar wel de waarheid. • Natuur en Milieufederatie Limburg: De Zuid Limburgse gemeenten, Ark en NMFL hebben 2 miljoen euro ter beschikking gekregen van de postcodeloterij voor nature based solutions. Als alles lukt gaat inschrijving 3 oktober open. Iedereen die een idee/initiatief heeft mag aanvraag doen. Staat op www.natuurkracht.org. Oproep om door te geven binnen gemeenten. • Gemeente Meerssen: Hoe zit het met de informatievoorziening van een gemeenteraad? Hulp gevraagd om het goede verhaal te vertellen. <ul style="list-style-type: none"> ○ Er is een platte tekst beschikbaar voor verspreiding binnen gemeenten. ○ Voorzitter: Wil ook toelichting bij gemeenteraden als suggestie meegeven. Nota bene. Als BKAL kijken we niet alleen naar een individueel gebied. Gaat vooral over systeemsolidariteit: Niet alleen voor je eigen gemeente, in de stroomgebiedbenadering kijken we naar het geheel. Soms doe je iets in jouw gemeente/gebied waarvan het effect elders is. ○ De BKaL wordt als klankbord gebruikt. • Gemeente Weert: Klimaat verandert heel erg snel. Is er flexibiliteit ingebouwd? <ul style="list-style-type: none"> ○ Wij denken dat we daar rekening mee houden. Vraag is vooral hoe we kunnen snel presenteren. ○ Voorzitter: Vrij kort na de buien in Limburg was er in Genua neerslag van 700mm. Dat is nog vele malen hoger. En dus kan het ons ook gebeuren. <p>De presentatie wordt als gebruikelijk gedeeld met de nadrukkelijk opmerking van Theo Reinders dat deze versie speciaal voor de BKaL van vandaag is gemaakt. Er zijn namelijk verschillende versies in omloop waarvan de informatie soms achterhaald is. Ben daarom terughoudendheid bij eventueel gebruik van informatie uit deze presentatie. Neem zo nodig contact op.</p>
3	<p>Droogte situatie in 2022, een actueel beeld</p> <p>Jos Stemkens geeft presentatie over de droogte van de zomer van 2022. Het was in vele opzichte een bijzondere zomer maar met name vanuit het oogpunt van klimaat is voor iedereen meer dan duidelijk geworden dat de beschikbaarheid van voldoende water niet altijd zo vanzelfsprekend is. De zeer lange droge periode heeft er voor gezorgd dat de problematiek van droogte en verdroging veel aandacht heeft gekregen. Ook de urgentie voor het nemen van maatregelen om onder andere het water langer vast te houden en meer te infiltreren is benadrukt.</p> <p>Aan de hand van beelden en data wordt de droogtesituatie vanuit het oogpunt van het waterschap toegelicht. Er wordt een overzicht gegeven van de maatregelen die zij nu genomen hebben en die nog op stapel staan om uit te voeren. Enerzijds voor de kortere termijn en anderzijds voor de lange termijn.</p>

- LLTB: Het neerslagtekort is eigenlijk geen goed instrument om de droogte te duiden. Vooral in de eerste weken niet relevant want dan kan het nog veranderen. Wordt vaak opgeblazen door media.
 - Het neerslagtekort is het verschil tussen de neerslag en de verdamping gedurende het groeiseizoen van 1 april tot 1 oktober. Bij het gebruiken van deze gegevens moeten ze inderdaad wel in de juiste context geplaatst worden. Het plaatje alleen is onvoldoende.
- Gemeente Leudal: Er valt de laatste jaren in de zomer weinig regen en er wordt teveel opgepompt door de landbouw.
 - Als we het hebben over onttrekkingen, dan gaat het over het totaal dat onttrokken wordt. Niet alleen de landbouw onttrekt, ook bijvoorbeeld de industrie en WML. We moeten het in zijn geheel bekijken en ook in het geheel maatregelen nemen.
- De slechtere waterkwaliteit gaat ook over lozingen. Doordat de hoeveelheid water afneemt worden de vervuilende stoffen van lozingen minder verdund. Lopen we een risico voor ons drinkwater?
 - WML Er is inderdaad een innamestop van oppervlaktewater van de Maas vanwege een onbekende stof in de Maas. 5 maanden hebben we diep grondwater moeten gebruiken. De stof blijkt van natuurlijke oorsprong. Als er weer voldoende verdunning is voldoet het aan onze strenge kwaliteitsnormen en kan weer oppervlaktewater gebruikt worden.
- Gemeente Maastricht: Hoe zit het met de invloed van de bruinkoolwoningen. Wat zijn de effecten op Limburg?
 - Heeft zeker invloed maar vooral op diepe grondwater. Dat merken ze met name in Noord Brabant want daar wordt uit deze laag veel grondwater gewonnen. Overigens wordt een aanzienlijk deel van het opgepompte grondwater gebruikt om de grensrivieren als de Roer van water te voorzien.
- Gemeente Nederweert: Is er wel onderlinge afstemming tussen Brabantse en Limburgse drinkwaterbedrijven? Indruk dat er weinig afstemming is.
 - WML: Er is veel onderling contact, ook met provincies. In Brabant steeds diepere onttrekkingen. Dat stemmen we goed af met elkaar.
 - Natuurmonumenten: In Brabant lijkt de situatie problematischer. Er is veel concurrentie over grondwater. In Brabant is een breed grondwateroverleg waar alle relevante partijen aan tafel zitten. De effecten verdroging krijgen de volle aandacht.
- Gemeente Nederweert: We rennen van het een naar het ander. Hoe houden we het bij elkaar?
 - Voorzitter: Daarom is er juist ook een BKaL Waterschaarste is al lang een probleem maar wordt nu ook steeds meer gevoeld. Omdenken is echt het doel!
- Limburgs Landschap: Is ook overwogen een verbod op grondwateronttrekkingen in te stellen?
 - Daar is zeker ook over nagedacht. Andere waterschappen hebben dit wel gedaan met allerlei randvoorwaarden.
 - LLTB: Het effect van zo'n verbod werkt pas weken later door. Het heeft dus weinig effect om het te doen in een actuele droge situatie. Moet dus al veel eerder actie op ondernemen, in de winter doen.
- Limburgs Landschap. Wat is de grondwaterstand waarop je als beheerder ingrijpt?
 - Er zijn geen normen voor droogte zoals die er bijvoorbeeld wel zijn voor wateroverlast. Dat maakt het lastig. We moeten met elkaar afspreken welke criteria wij gaan hanteren om in te grijpen. Dat zou bijvoorbeeld een bepaald grondwaterstand kunnen zijn. In het nog op te stellen waterconvenant dat zometeen aan de orde komt maken we deze afspraken.
 - Voorzitter: Omdenken is echt nodig, vroeger altijd afvoeren gedaan als maatschappij. Veel sectoren doen daar aan mee, omdraaien kost veel tijd.

	<ul style="list-style-type: none"> ○ Gemeente Bergen: Dit verhaal horen we al 10 jaar. We maken ons al jaren zorgen. Hoe moeten we uitleggen dat mensen zuinig moeten zijn, maar veel water naar bloembollen gaat? Dat is geen voedselproductie. WL neem je verantwoordelijkheid. ● Natuurmonumenten: Grondwaterstanden omhoog is essentie. Groot deel van de regionale wateren water draaien in de zomer op effluent uit een RWZI. Dat geeft een aparte afhankelijkheid de van natuur aan de mens.
4	<p>Intentieverklaring richting het Waterconvenant Voldoende Zoetwater</p> <p>De praktijk heeft laten zien dat we er niet komen met de anti-verdrogingsmaatregelen zoals we die nu nemen. Het veranderende klimaat met daarin steeds langere periodes van droogte vraagt om meer; een structurele gezamenlijke aanpak op de lange termijn. Het is voor iedereen helder dat we hierin samen moeten optrekken en dat we daarbij allemaal extra maatregelen moeten gaan nemen. Ook moeten partijen onderling meer concrete afspraken maken over wat we willen bereiken en hoe en wanneer we dat voor elkaar gaan krijgen. Partijen zijn daar op regionaal niveau al heel goed mee bezig. Opzet is om het provinciebreed samen aan te pakken.</p> <p>Hier wordt al naar toe gewerkt via onder meer de processen van de droogtestrategie (Waterschap Limburg) en de waterbeschikbaarheid (Provincie Limburg). Zij stemmen proces en inhoud op elkaar af en betrekken alle partners bij de aanpak met als doel dat partijen afspraken maken. In de vorige BKaL is een toelichting gegeven op de processen en de verwevenheid die ze hebben met als doorkijk deze te gaan integreren.</p> <p>De vergadering heeft daarop ingestemd met het idee om met alle betrokken partijen onder de vlag van de BKaL één Waterconvenant op te gaan stellen voor zowel grond- als oppervlaktewater. Hierin worden concrete afspraken gemaakt over hoe we de schade als gevolg van droogte en verdroging zoveel mogelijk voorkomen en de beschikbaarheid van voldoende schoon zoetwater zoveel mogelijk borgen.</p> <p>Eerste stap hierin is een gezamenlijke intentieverklaring als voorportaal richting het convenant. Met de intentieverklaring vragen we commitment om de samenwerking te intensiveren en de afspraken in gezamenlijk overleg uit te werken en vast te leggen in een te sluiten waterconvenant. Het concept van de intentieverklaring wordt door Harry ter Heegde toegelicht. De ambitie is deze verklaring in de volgende BKaL op 17 november te ondertekenen.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Wie gaat dat coördineren? <ul style="list-style-type: none"> ○ Provincie en waterschap coördineren. Partijen in de BKaL worden hier nadrukkelijk bij betrokken. ● LLTB: Veel opgaven lopen parallel. Meer partijen die al vast beginnen, laten we dat doen en niet afwachten tot er een formele intentie ligt. Wie doet er mee met een koplopergroep? <ul style="list-style-type: none"> ○ Klopt, juist zaken die we op korte termijn kunnen oppakken al doen. ○ Koplopers moeten niet wachten maar doorgaan en als voorbeeld en inspiratie dienen voor het peloton. ○ Uitdaging aan alle deelnemers: laat zien wat kan je al doen. ● Is 17 november haalbaar voor partijen waar het langs een bestuur moet? <ul style="list-style-type: none"> ○ Voorzitter: Je kunt toch niet op tegen intentie zijn? November moet kunnen. Neem het al mee in het portefeuillehoudersoverleg van volgende week. Ambtenaren zijn al via de AKaL geïnformeerd. ○ Gemeente Gennepe: Moet inderdaad kunnen in november, wij redden dat. ○ De vergadering stemt in. Voorzitter: Het wordt dus 17 november.

	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeente Meerssen: Wordt het AROL/BROL ook betrokken? <ul style="list-style-type: none"> ○ Er is ook een ambtelijk overleg AKaL, daarin wordt dit afgestemd. <p>Toppunt van integraliteit is stilstand maar we willen ook zoveel mogelijk samen optrekken. Als gemeenten de best practices delen is dat alleen maar fijn.</p>
5	<p>Verslagen en terugmeldingen</p> <p>Het verslag van de BKaL op 16 juni 2022 wordt vastgesteld.</p>
6	<p>Rondvraag</p> <p>Geen vragen.</p> <p><u>Voorraadagenda:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Klimaatadaptie en bedrijventerreinen; Slim opnemen in eigen gebied. Kijken naar alle mogelijkheden en over verder praten.
	<p>Stichting het Limburg Landschap</p> <p>Voorzitter Patrick van der Broeck sluit de vergadering en nodigt iedereen uit om onder aanvoering van directeur Wilfred Alblas van Stichting het Limburgs Landschap (SLL) een wandeling door de directe omgeving te maken.</p> <p>De SLL is één van de partners aan onze klimaat Tafel en dat is niet voor niets. Ook zij zien en voelen de impact die de klimaatverandering in hun werkveld heeft. Vanuit de activiteiten van de SLL wordt ingegaan op hoe zij daar mee omgaan. Hoe bereiden ze zich voor op de toekomst, welke ambities hebben ze, waar liggen de zorgen en aan welke oplossingen wordt gewerkt? Ook de samenwerking met andere partijen in onder meer de BKaL komt aan bod, waar kunnen en moeten we elkaar helpen. Wilfred Alblas neemt ons voor zijn verhaal letterlijk mee naar de praktijk. In een korte wandeling naar het achter de Daatjeshoeve gelegen Koolespeelke wordt aan de hand van de praktijk helder geschetst hoe een klimaatbuffer er ook uit kan zien. Bij de Rosveldlossing geeft hij zijn visie aan de hand van de problematiek in dit deel van het Weerterbos.</p> <p>Bij terugkomst wordt weer gezamenlijk geluncht waar ook veel ruimte voor netwerken is.</p>